

پاسخنامه تشریحی

۱ گزینه ۱) آگاهانه بودن

۲

الف معنای

۳ زیرا انسان فعالیت‌های خود را با قصد و هدف خاصی انجام می‌دهد.

۴

الف نادرست

۵

الف قطعی

۶ گزینه «۳»

۷ گزینه (۲) ارادی - آگاهانه

۸ گزینه ۳ (معنادار)

۹

الف ارادی

۱۰

پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.

۱۱ گزینه ۳: هدف‌دار بودن

۱۲

الف معنای

۱۳ ارادی

۱۴

الف غلط

۱۵

الف ارادی‌اند

۱۶ گزینه «۴»: آگاهانه بودن - ارادی بودن

۱۷ گزینه «۲»: ارادی

۱۸ ارادی بودن کنش

۱۹

(الف) غلط

۲۰ در صورتی که معنای کنش او را بیابند.

۲۱ یکی از ویژگی‌های کنش ارادی بودن کنش است، کنش به ارادهٔ انسان وابسته است، یعنی تا اراده و خواست انسان نباشد، کنش انجام نمی‌شود. پس برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، ارادهٔ انسان ضروری است. مثال؛ وقتی سر دو راهی قرار می‌گیریم با اراده یک راه را انتخاب می‌کنیم.

۲۲

(الف) غلط

۲۳

(الف) انعطاف پذیر

۲۴

(الف) نادرست

۲۵

(الف) غیرارادی

۲۶ پیامد ارادی وابسته به ارادهٔ دیگری

۲۷ گزینهٔ ۳: غیرارادی - ارادی وابسته به دیگری

۲۸ ارادی وابسته به ارادهٔ دیگری

۲۹ به دلیل پیامدهای نامطلوبشان

۳۰ الف) پیامد ارادی ب) پیامد غیرارادی

۳۱ ۱- پیامدهای ارادی، خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن را انجام دهد. ۲- به ارادهٔ انسان‌ها، یعنی به خود کنشگر یا افراد دیگر، وابسته‌اند.

۳- احتمالی‌اند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند.

۱- پیامدهای غیرارادی، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آنها را انجام دهد و به ارادهٔ انسان‌ها بستگی ندارد. ۲- نتیجهٔ طبیعی کنش‌اند.

۳- قطعی هستند؛ یعنی حتماً انجام می‌شوند.

۳۲

(الف) غلط

۳۳

(الف) غلط

۳۴

(الف) غلط

۳۵ رضایت درونی، احساس آرامش، در امان ماندن از برخی آسیب‌های اجتماعی و ...

۳۶

الف صحیح

۳۷

الف صحیح

۳۸ پیامدهای ارادی

۳۹ برخی آسیب‌های جسمانی و روانی، پیامد طبیعی استفاده افراطی از شبکه‌های مجازی است.

۴۰

الف ۱- (پیامد غیرارادی)

۴۱ پیامدهای ارادی: پیامدهایی هستند که به ارادهٔ انسان، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته‌اند. این دسته پیامدها خودشان کنش هستند و باید کنشگر آن‌ها را انجام دهد. پیامدهای غیرارادی: پیامدهایی که به ارادهٔ انسان بستگی ندارد. این دسته از پیامدها کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد؛ بلکه نتیجهٔ طبیعی کنش هستند.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف فردی

۲

الف دیگران

۳

الف صحیح

۴

الف کنش اجتماعی

۵ بله، زیرا کنش اجتماعی او ناظر به دیگران (معلم) است.

۶

الف کنش اجتماعی

۷

الف کنش اجتماعی

۸

الف غلط

۹ خیر، فردی که در کلاس حضور دارد، ولی بی توجه به اطرافیان در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان را تخیل می کند.

۱۰

الف صحیح

۱۱ کنش اجتماعی

۱۲ گزینه ۳ حمایت زیاد از کودک

۱۳

الف ← ۳ پدیده اجتماعی

ب ← ۵ ارزش اجتماعی

ج ← ۲ کنش اجتماعی

د ← ۱ هنجار اجتماعی

۱۴

الف درست

۱۵ پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می کنند (نتیجه کنش‌های افراد هستند). ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

۱۶

الف رشد طبیعی جمعیت

۱۷ به دلیل اینکه پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آنها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند.

۱۸

الف نادرست؛ در غالب خانواده‌های تک‌فرزند، والدین هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم حمایت و پشتیبانی زیادی از او به عمل می‌آورند.

۱۹ ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش‌اند. و افراد یک جامعه، به آنها گرایش و تمایل دارند.
(صفحه ۱۱ کتاب درسی)
راهنمای تصحیح:

آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش‌اند. (۵/۵ نمره) و افراد یک جامعه، به آنها گرایش و تمایل دارند. (۵/۵ نمره)

۲۰ به دلیل عدم گرایش و تمایل خانواده‌ها به فرزندآوری، تعداد موالید در مقایسه با مرگ‌ومیر، کمتر است.
(صفحه ۱۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

به دلیل عدم گرایش و تمایل خانواده‌ها به فرزندآوری (۵/۵ نمره) تعداد موالید در مقایسه با مرگ‌ومیر، کمتر است. (۵/۵ نمره)

۲۱

الف درست

۲۲

الف هنجار اجتماعی

۲۳

الف چند فرزندی

۲۴

الف رعایت حقوق دیگری

ب آرام مطالعه کند.

۲۵

الف کنش اجتماعی

۲۶

پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.

۲۷

الف غلط

۲۸ تلاش و کوشش برای کسب حلال و فعالیت اقتصادی (صنعت، کشاورزی، خدمات)، کمک به نیازمندان و دادن وام قرض‌الحسنه، کارآفرینی و سرمایه‌گذاری‌های مفید و مشروع و

...

۲۹

الف پدیده‌های اجتماعی

۳۰ گزینه «۱»: پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آنها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند.

۳۱

الف صحیح

۳۲

الف هنجار اجتماعی

۳۳ پدیده اجتماعی

۳۴ گزینه «۴»: هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است و ارزش‌ها از جنس وسیله‌اند.

۳۵ کنش‌های اجتماعی

۳۶ الف) هنجار اجتماعی

۳۷

الف کنش اجتماعی

۳۸ با عمل کردن بر اساس آنها

۳۹

الف کنش‌های اجتماعی

۴۰ پدیده‌های اجتماعی به مرور، از انسان‌هایی که آنها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. این روند تا جایی ادامه پیدا می‌کند که افراد احساس می‌کنند «پدیده‌های اجتماعی» همانند «پدیده‌های طبیعی» هستند.

۴۱

الف درست

۴۲ گزینه پ

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

خرده فرهنگ موافق

ب

ضد فرهنگ

۲

آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند.

۳

الف

ضد فرهنگ

۴

الف

درست

۵

تبدیل جامعه به جامعه دیگر

۶

فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود.

(صفحه ۲۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

فرهنگ آموختنی است (۵/۵ نمره) و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود (۵/۵ نمره).

۷

اگر عقاید، ارزش ها، هنجارها و مهارت های درون یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد، این خرده فرهنگ را ضد فرهنگ می گویند.

(صفحه ۲۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

اگر عقاید، ارزش ها، هنجارها و مهارت های درون یک خرده فرهنگ (۵/۵ نمره)، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد (۵/۵ نمره)، این خرده فرهنگ ها را ضد فرهنگ

می گویند.

۸

لایه های عمیق، زیرا تغییرات اساسی در لایه های عمیق، فرهنگ را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند.

(صفحه ۱۹ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

لایه های عمیق (۲۵/۵ نمره)، زیرا تغییرات اساسی در لایه های عمیق، فرهنگ را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند. (۷۵/۵ نمره)

۹

الف

عمیق

۱۰

الف

خرده فرهنگ

۱۱

گزینه ۱- (فرهنگ، آموختنی است).

۱۲

الف

صحیح

۱۳

لایه‌های سطحی (هنجارها و نمادها) امکان تغییر بیشتری دارند.

لایه‌های عمیق (عقاید و ارزش‌ها) کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند. به همین دلیل، تغییرات اساسی در لایه‌های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می‌کند.

۱۴ آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند. مثال: همه ما ایران را کشور خود می‌دانیم، از حق و حقیقت دفاع می‌کنیم، راستگویی را ارج می‌نهیم، ظلم و بی‌عدالتی را بد می‌شماریم.

۱۵

الف خرده فرهنگ

۱۶ خوراکی‌ها، گویش‌ها، پوشش‌ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت، شیوه‌های گذران اوقات فراغت، شیوه‌های یاددهی و یادگیری، ارزش‌ها و باورهای اخلاقی، نگرش به عالم و آدم و ...

۱۷

الف غلط

۱۸

الف غلط

۱۹ لایه‌های عمیق

۲۰

الف صحیح

۲۱ لایه‌های عمیق

۲۲

الف آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.

۲۳ آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است خرده‌فرهنگ می‌گویند.

۲۴ خرده فرهنگ موافق

۲۵ الف) ۳ ب) ۴ ج) ۱ د) ۲

۲۶

الف نادرست

۲۷

الف فرصت‌های

۲۸ الف) فرهنگ اساطیری ب) فرهنگ دنیوی (فرهنگ سکولار - فرهنگ جدید غرب)

۲۹ ۱. باید قواعدش را بیاموزند و در چهارچوب آن حرف بزنند.

۲. نمی‌توانند هرگونه که دلشان بخواهد صداها، حرف‌ها، کلمات و جملات را به کار ببرند.

(صفحه ۲۳ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

۱. باید قواعدش را بیاموزند (۵/۵ نمره) و در چهارچوب آن حرف بزنند. (۵/۲۵ نمره)
۲. نمی‌توانند هرگونه که دلشان بخواهد صداها، حرف‌ها، کلمات و جملات را به کار ببرند. (۵/۵ نمره)

۳۰ جوامع مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آنها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد...

۳۱ به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها

۳۲

الف غلط

۳۳ فرصت: ورود به دانشگاه، احتمال دستیابی به شغل مورد علاقه، افزایش اعتماد به نفس، فراهم شدن زمینه ارتقای تحصیلی، دستیابی به دانش تخصصی و ...
محدودیت: احتمال عدم دستیابی به شغل متناسب با رشته تحصیلی، احتمال قبول نشدن در رشته مورد علاقه یا دانشگاه موردنظر، افزایش مخارج، افزایش استرس

۳۴ ۱- محدودیت: منع تردد از برخی معابر، منع توقف در بعضی مکان‌ها، الزام به رعایت سرعت مشخص شده و ...

۲- فرصت: ایجاد امنیت و سرعت در اثر برقراری ترافیک مطلوب و ...

۳۵

الف غلط

۳۶ فرهنگ عمومی

پاسخنامه تشریحی

۱

الف عمل مردم

۲ اگر مردم به آرمان‌ها و ارزش‌هایی که رعایت آنها در فرهنگ آرمانی لازم دانسته می‌شوند، عمل نکنند.

۳ اگر مردم مطابق آرمان‌های (عقاید و ارزش‌ها) جامعه خود عمل کنند.

۴ گزینه ۲: بیرون فرهنگ واقعی - درون فرهنگ واقعی

۵

مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی براساس عمل مردم تغییر می‌کند هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند.

۶ تلاش می‌کنند که از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند.

۷ گزینه «۱»: فرهنگ آرمانی

۸

الف فرصت‌ها و محدودیت‌هایی

۹

الف عمل مردم

۱۰

الف فرهنگ واقعی

۱۱ با عمل به آرمان‌ها

۱۲ خیر همیشه فرهنگ آرمانی همان فرهنگ حق نیست. مثال: تقدیس موش در معابد هندوستان یا نژادپرستی یا ... نمونه‌هایی از فرهنگ آرمانی‌اند که مطابق با فرهنگ حق نیستند.

۱۳

الف عمل مردم

۱۴ جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند و با عمل کردن براساس این عقاید و ارزش‌ها، آن را به فرهنگ واقعی‌شان وارد می‌نمایند.

۱۵

الف درست

۱۶

الف فرهنگ حق

۱۷ گزینه ۲: نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی

۱۸

الف آرمانی

۱۹ علومى که از دو ابزار عقل و وحى بهره مى گیرند. (علوم عقلانى و وحیانی)

۲۰ الف) ← ۵؛ آن بخش از فرهنگ که همهٔ مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، «**فرهنگ عمومى**» نامیده مى شود. (صفحه ۲۰ کتاب درسى)

ب) ← ۱؛ در مواردی که عقاید، ارزش ها، هنجارها و مهارت های درون یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومى باشد، آن خرده فرهنگ را «**ضد فرهنگ**» مى نامند. (صفحه ۲۰ کتاب درسى)

ج) ← ۴؛ بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمى صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، «**فرهنگ حق**» مى باشد. (صفحه ۲۹ کتاب درسى)

د) ← ۲؛ آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل مى کنند، «**فرهنگ واقعی**» نام دارد. (صفحه ۲۷ کتاب درسى)

مورد اضافی: شماره ۳ که اشاره به «فرهنگ آرمانی» دارد.

راهنمای تصحیح:

الف) ← «۵» ب) ← «۱» ج) ← «۴» د) ← «۲»

(هر مورد ۲۵/۰۰ نمره)

۲۱ حق یا باطل بودن عقاید و ارزش ها را نمی توان با روش ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش ها هستند و علومى که از این دو ابزار بهره مى گیرند، مى توانند دربارهٔ حق یا باطل بودن فرهنگ های مختلف داوری کنند.

۲۲

الف درست

۲۳ الف) علوم انسانی و اجتماعى

ب) علوم طبیعى

پ) علوم انسانی و اجتماعى

۲۴

الف صحیح

۲۵

الف عقل و وحی

۲۶ عقل و وحی

۲۷

بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمى صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، فرهنگ حق و بخش هایی که از نظر علمى قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، فرهنگ باطل است.

۲۸

الف عقلی

۲۹

الف درست

۳۰

الف صحیح

۳۱ گزینه ۴ (حق و باطل بودن پدیده‌ها به تمایلات افراد وابسته است).

۳۲ الف) ۱ (ب) ۳ (ج) ۲ (د) ۴

۳۳ جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند و با عمل کردن بر اساس این عقاید و ارزش‌ها، آنها را به فرهنگ واقعی‌شان وارد می‌نمایند.

۳۴ حقایق ثابت‌اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی تغییرپذیرند؛ یعنی برای جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد. همان‌گونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد.

۳۵

الف عقل - وحی

۳۶ بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد فرهنگ حق نامیده می‌شود. مانند عقیده به توحید، وفای به عهد، عدالت و ...

۳۷ عقل و وحی

۳۸

الف فرهنگ حق

۳۹ حق یا باطل بودن فرهنگ (عقاید، ارزش‌ها، هنجارها، کنش‌ها) براساس آگاهی یا جهل، علاقه و توجه یا بی‌توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی‌شود. ولی فرهنگ آرمانی با اعتبار دادن و توجه مردم شکل می‌گیرد.

پاسخنامه تشریحی

۱	گزینه ۴: وقت شناس
۲	الف) ۵ - اراده قوی بیماران (بعد نفسانی) می تواند در درمان بیماری (بعد جسمانی) کمک کند. ب) ۳ - از نظر امام خمینی، تقوا (بعد نفسانی) باعث تغییر جهان اجتماعی ایران (بعد اجتماعی) شد. ج) ۱ - با افزایش بیش از اندازه غده تیروئید (بعد جسمانی) باعث عصبانی شدن افراد (بعد نفسانی) می شود. د) ۲ - شرایط یک جهان اجتماعی (بعد اجتماعی) می تواند انسان را صادق یا باتقوا (بعد نفسانی) تربیت کند. (صفحه ۳۸ کتاب درسی) راهنمای تصحیح:
	الف) ۵ (۲۵/۰ نمره) ب) ۳ (۲۵/۰ نمره) ج) ۱ (۲۵/۰ نمره) د) ۲ (۲۵/۰ نمره)
۳	بسیاری از ویژگی های هویتی مانند صفات اخلاقی و روانی را خودمان شکل می دهیم و یا در شکل گیری آن نقش و سهم زیادی داریم. به این دسته از ویژگی های هویتی، هویت اکتسابی می گویند. (صفحه ۳۶ کتاب درسی) راهنمای تصحیح:
	بسیاری از ویژگی های هویتی مانند صفات اخلاقی و روانی را که خودمان شکل می دهیم (۵/۰ نمره) و یا در شکل گیری آن نقش و سهم زیادی داریم، هویت اکتسابی نام دارد (۵/۰ نمره).
۴	
	الف فردی
۵	انتسابی: ما در شکل گیری بعضی ویژگی های هویتی نقشی نداریم مانند مکان یا زمان تولد یا دختر و پسر بودن. اکتسابی: بسیاری از ویژگی های هویتی را خودمان شکل می دهیم یا در شکل گیری آنها نقش و سهم زیادی داریم مانند صفات اخلاقی و روانی.
۶	گزینه ۳: اثر انگشت - نژاد - زمان تولد
۷	گزینه ۲: «۲»: اکتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و ثابت
۸	گزینه ۲: (اجتماعی، متغیر، اکتسابی - فردی، اکتسابی، متغیر)
۹	
	الف هویت
۱۰	
	الف گزینه ۲ (انتسابی، ثابت و فردی - اجتماعی، متغیر و اکتسابی)
۱۱	ویژگی های اکتسابی
۱۲	
	الف ۲ - (انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، اجتماعی و متغیر)
۱۳	گزینه ۴: نفسانی بر جسمانی
۱۴	

الف براساس جایگاه آنها در قبیله

ب براساس دارایی و توان اقتصادی آنها

۱۵

الف جسمانی بر اجتماعی

ب اجتماعی بر نفسانی

۱۶ گزینه «۱»

۱۷ الف) تأثیر بُعد نفسانی بر جسمانی (بدن) ب) تأثیر بُعد اجتماعی بر نفسانی

۱۸ گزینه (۱) اجتماعی بر نفسانی

۱۹ انتسابی - فردی - ثابت

۲۰

الف هویت خود

۲۱

الف درست

۲۲ گزینه ۴- (طبیعی بر اجتماعی)

۲۳ گزینه ۲ (نفسانی بر اجتماعی)

۲۴

الف جسمانی

۲۵ فرهنگ اسلام

۲۶

الف صحیح

۲۷

الف هویت خود

۲۸

الف نفسانی

۲۹ نگاه دنیوی فرهنگ جدید غرب هرگونه دخل و تصرفی را در طبیعت و بدن مجاز می‌داند. در فرهنگ اسلام انسان خلیفه خداوند است و وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را به عهده دارد؛ یعنی حق ندارد برخلاف اراده حکیمانه الهی در طبیعت و بدن خود تصرفاتی انجام دهد.

۳۰

الف) صحیح

۳۱

الف) صحیح

۳۲

الف) جایگاه افراد

۳۳ ۱- جسمانی بر نفسانی (ب) ۲- نفسانی بر اجتماعی (الف)

۳۴ تأثیر بعد نفسانی بر بعد اجتماعی (نام بردن ابعاد هویتی و تشخیص صحیح رابطه)

۳۵

الف) ب: جسمانی بر نفسانی

۳۶

الف) غلط

۳۷

الف) درست

ب) درست

پ) نادرست

ت) نادرست

۳۸ نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

۳۹ ج) الهی و فطری